Samenvatting

les 1 – Allemaal anders

Een volk is een groep mensen die zich met elkaar verbonden voelt doordat ze dezelfde geschiedenis, taal en/of godsdienst deelt. Als een volk niet meer in één gebied bij elkaar woont, niet meer dezelfde taal spreekt of niet meer dezelfde godsdienst heeft, is het moeilijk om het volk te herkennen.
In één land kunnen meer volken bij elkaar wonen. In België wonen Vlamingen en Walen. Dat geeft problemen, omdat ze anders over dingen denken. Volken kunnen ook verdeeld zijn over meer landen: de Koerden wonen in Irak en in Turkije. Ook dat geeft problemen. Volken kunnen gescheiden raken als de grenzen van een land veranderen, bijvoorbeeld door een oorlog. In Afrika zijn volken gescheiden toen Europese landen er de baas waren en daar rechte grenzen trokken.

les 2 – Topografie: Wie is de baas?

Leer de topografische namen van deze les.

les 3 – Vrijheid: heel gewoon?

In een democratie kiezen burgers de volksvertegenwoordiging: het parlement, het provinciebestuur en de gemeenteraad. In ons land mag elke Nederlander van achttien jaar of ouder, stemmen of zich verkiesbaar stellen. Democratische landen hebben een grondwet waarin de rechten en plichten van alle burgers en bestuurders staan. De rechtspraak is er onafhankelijk. De regering heeft niets te zeggen over hoe een rechter rechtspreekt. Het parlement is er de baas over het leger.
In een dictatuur wordt het parlement niet gekozen door het volk. De dictator is er de baas en heeft zichzelf tot leider van het land uitgeroepen. Mensen mogen er niet zeggen wat ze willen: er is geen vrijheid van meningsuiting. Verkiezingen zijn er niet of verlopen oneerlijk, en rechters doen wat de dictator wil; ze zijn niet onafhankelijk. Protesteren mag niet, maar uiteindelijk komen de burgers wel in opstand.

les 4 – Oorlog en vrede

Op veel plaatsen in de wereld is er oorlog. Oorlogen kunnen verschillende oorzaken hebben. Vaak gaat het om meer macht: over mensen, over grondgebied of over grondstoffen als olie, goud of diamanten. Ook verschillen tussen arm en rijk, verschillen in godsdiensten, verschillen tussen volkeren en vooroordelen kunnen leiden tot oorlog.
In oorlogsgebieden is er vaak onvoldoende eten en schoon drinkwater. Mensen vluchten uit deze gebieden naar vluchtelingenkampen. Hulporganisaties als het Rode Kruis en de Rode Halve Maan verzorgen gewonden en delen voedsel, tenten en dekens uit. Ze helpen zoeken naar vermiste mensen en geven medische hulp.
Niet alle oorlogen komen in het nieuws. We horen vooral over oorlogen waar machtige landen bij betrokken zijn, waarbij economische belangen spelen, of als het in de buurt van ons eigen land gebeurt.

Begrippen

les 1 – Allemaal anders

het volk
Een volk bestaat uit mensen die zich met elkaar verbonden voelen en die iets gemeenschappelijk hebben.

les 3 – Vrijheid: heel gewoon?

de democratie
Een democratie is een land waar de mensen zelf kiezen wie er minister of president mag zijn.

het parlement
Een parlement is een onderdeel van een regering waarvan de leden door het volk zijn gekozen.

de gemeenteraad
De gemeenteraad bestuurt een gemeente onder leiding van de burgemeester. Burgers kiezen de leden.

de volksvertegenwoordiging
De volksvertegenwoordiging is een gekozen groep mensen die namens het volk regeert of bestuurt.

de rechtspraak
De rechtspraak beslist of iemand zich wel of niet volgens de wet heeft gedragen.

de dictatuur
Een dictatuur is een land met een strenge, wrede leider.

de dictator
Een dictator regeert een land heel streng en wreed. Hij luistert niet naar wat burgers willen.

les 4 – Oorlog en vrede

de burgeroorlog
Een burgeroorlog is een oorlog tussen groepen burgers in één land.

de macht
Als je macht hebt, moeten anderen doen wat jij zegt.

het conflict
Een conflict is een ruzie, een verschil van mening.

het vluchtelingenkamp
Een vluchtelingenkamp is een plek waar mensen worden opgevangen die zijn gevlucht voor geweld.

de hulporganisatie
Een hulporganisatie helpt mensen in nood met geld en goederen, bijvoorbeeld na een oorlog.

het belang
Een belang is iets waar je veel aandacht aan schenkt omdat het je voordeel kan geven.